

Haanja Kool

8. klass

Keity Kuus

VANADE MOOTORRATASTE MUUSEUM

Loovtöö

Juhendajad: Aivar Kuus

Evi Lestberg

Haanja 2015

SISUKORD

SISSEJUHATUS	3
I Asukoht ja rajamine	3
II Info ja lahtiolekuajad	4
III Algus ja hoone ehitus	5
IV Mootorrataste ja varuosade ost. Esindatud margid	5
V Vanaema mootorratas	7
VI Minu mootorratas ja võistlused	8
VII Muuseumist internetis ja ajakirjanduses	9
KOKKUVÕTE	10
KASUTATUD MATERJALID.....	11

SISSEJUHATUS

Valisin selle teema, kuna mind huvitavad väga mootorrattad ja minu vanaisal on mootorrattamuuseum, siis tahtsin just seda uurida ning kirja panna kõike, mida on selle kohta teada. Tulevikus tahan seda täiendada, et tekiks muuseumi kroonika.

I Asukoht ja rajamine

Vanade mootorrataste muuseum (Joonis 1) asub Kaldemäe hostelis (Joonis 2), mille on rajanud minu vanaisa Aivar Kuus (Joonis 3).

Joonis 1. Vanade mootorrataste muuseum

Allikas: perekonna erakogu

Joonis 2. Kaldemäe hostel

Allikas: <http://kaldemae.ee/>

Joonis 3. Mootorrattamuuseumi omanik Aivar Kuus

Allikas: <http://tarbija24.postimees.ee/2873427/galerii-mootorrattamuuseum-haanjas>

II Info ja lahtiolekuajad

Mootorrattamuuseum on avatud 15. maist – 15. septembrini neljapäeval, reedel, laupäeval ja pühapäeval kell 11-18. Teistel aegadel on võimalik muuseumi külastada eelneval kokkuleppel.

Reklaamplakatid (Joonis 4) on üleval Suure Munamäe torni juures ja Rõuges. Infot saab veel turismiinfost ja internetist.

Joonis 4. Reklaampalakat

Allikas: <http://kaldemae.ee/>

III Algus ja hoone ehitus

Tsiklite kogumist ja taastamist alustas vanaisa umbes 2005. aastal ning praeguseks on tal kogus üle 70 kahe rattalise. Algul kogus minu vanaisa enda jaoks tsikleid, kuid ühel päeval mõtles, et mis ta neid niisama siin hoiab, näitab rahvale ka ja nii see algaski.

Algul ehitas ta selleks hoone, mis jäi üsna varsti väikseks. 2012. a ehitas ta hoonet suuremaks, kuid ikkagi jäi väikseks ning 2014. a ehitas ta kolmandat korda suuremaks. Praegu on paras, kuid kuna on plaanis veel mootorrattaid juurde osta, siis võib arvata, et varsti on jälle juurdeehitust vaja.

IV Mootorrataste ja varuosade ost. Esindatud margid

Mootorrattaid on kokku ostetud üle Eesti, erinevatelt laudadelt ja üks ka Lätist, sealt on pärit ka mitmed mootorratta osad.

Vanaisa ütleb Võrumaa Teatajale antud intervjuus, et ega ta ise suurem tsiklimees pole, aga seda innukamalt on ta rattaid ostnud. Nüüd muidugi küsitakse vanade rataste eest hingehinda – mõne eest lausa ligi 3000 eurot. Veel paakümmend aastat tagasi müüdi vanu tsikleid 50 krooni eest, mis praeguses vääringus teeb natuke üle 3 euro (VT nr 122, 25.10.14).

Nõukogude mootorrattatööstuse toodangust näeb muuseumis selliseid mootorrattaid nagu IŽ, Moskva, Minsk, Kavrovets, Voshod, Tuula, Vjatka, Dnepr, K-750, M-72 ja Riga; Tšehhoslovakkia toodangust on esindatud JAWA, ČZ; Ungari toodangust Pannonia; Saksa DV toodangut esindab jalgratta abimootor MAW. Kõige vanem mootorratas on DKW -200 aastast 1938 (Joonis 4) Saksa päritolu, mis sattus Eestisse sõjaajal ja millega sõideti ka siin peale sõda.

Joonis 4. Muuseumi vanim eksponaat

Allikas: perekonna erakogu

Vanaisa esimene mootorratas oli Moskva M-1a, mille väljalaskeaasta on 1953 (Joonis 5). Vanaema poolne vana-vanaisa ostis selle endale samal aastal Petserist. Vana-vanaisa sõitis sellega umbes viis aastat ja peale seda on mootorratas seisnud vanaema vanematekodus aastakümneid. Nüüdseks on jõudnud ka see eksponaat muuseumisse.

Joonis 5. Vanaisa esimene mootorratas

Allikas: perekonna erakogu

Kõige kallim on IŽ-350 (Joonis 6), mille väljalaskeaasta on 1948. See on ka vanaisa lemmik, kuna selle taastamiseks on palju vaeva nähtud, palju raha kulutatud ja näeb nüüd väga-väga hea välja. IŽ-350 on tegelikult DKWnz- 350 koopia. Seda marki on vanaisal kaks tükki, aga teist pole veel restaureeritud.

Joonis 6. Kõige kallim mootorratas

Allikas: perekonna erakogu

V Vanaema mootorratas

Ka minu vanaemal on oma mootorratas. Selle mark on Voshod 2 (Joonis 7), mille ta sai keskkooli lõpu puhul vanematelt kingituseks.

Joonis 7. Vanaema mootorratas

Allikas: perekonna erakogu

VI Minu mootorratas ja võistlused

Minu mootorratta mark on Moskva M-1A (Joonis 8), mille sain kingituseks vanaisalt 2012. aastal. Vanaisa kinkis minule selle mootorratta, kuna mind huvitab väga tema kogu, eriti meeldib mulle Moskva ning sellepärast tahtsingi väga ka endale sellist mootorrattast. Moskva M-1A toodeti Venemaal ja see on DKW-R125 koopia. Neid toodeti erinevaid värve - sinine, must, punane beežikas. Moskvad on kahekojalised, kuhu käib teine iste eraldi peale.

Joonis 8. Minu mootorratas

Allikas: perekonna erakogu

Olen ise osalenud võrriivõistlustel Valgas, kus saavutasin naistest 2. koha, Sõmerpalu motokrossi sääruudesõidul osalesin kaks korda. Teisel korral sain naistest 2. koha. Võrriide mäkketõusul saavutasin korraga kolm kohta: kaks esimest kohta ja üks kolmas koht.

Joonis 9. Mina Sõmerpalus võistlemas

Allikas: perekonna erakogu

VII Muuseumist internetis ja ajakirjanduses

Mootorrattaste muuseumil on oma koduleht: <http://kaldemae.ee/muuseum/>

Vanaisa mootorrattamuuseumist on kirjutatud artikleid ajalehes “Postimees” ja “Võrumaa Teataja”, räägitud Elmari raadios ja näidatud ka telesaates Reporter. Näiteks:

<http://tarbija24.postimees.ee/2873427/galerii-mootorrattamuuseum-haanjas>

<http://www.haanja.eu/2013/05/01/kaldemae-hosteli-mootorrattamuuseum-avab-uksed/>

Mootorrattamuuseumi on külastanud Kanal 2 reporter Tanel Talve, alpinist Alar Sikk ja Kerttu Jukku saatest “Reisijaht”. Haanja rahva ringreis külastas samuti muuseumi. Selle kohta oli mäрге ka 122 numbri Võrumaa Teatajas 25.10.14 Inno Tähismaa artiklis.

KOKKUVÕTE

Loovtööd tehes sain teada rohkem nendest mootorratastest, mis on vanaisa muuseumis olemas, näiteks milline mootorratas on millise mootorratta koopia või kuidas need mootorrattad on muuseumisse sattunud.

Tegin oma tööga alguse muuseumi kroonikale.

KASUTATUD MATERJALID

- <http://kaldemae.ee/muuseum/>
- <http://tarbija24.postimees.ee/2873427/galerii-mootorrattamuuseum-haanjas>
<http://www.haanja.eu/2013/05/01/kaldemae-hosteli-mootorrattamuuseum-avab-uksed/>
- Võrumaa Teataja nr 122, 25.10.14
- Intervjuu Aivar ja Ellen Kuusiga
- Minu enda teadmised ja kogemused